

Vergaderjaar 2018–2019

34 827

Samenvoeging van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer

Nr. 8

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 augustus 2019

Op 18 april 2018 verzocht uw Kamer mij bij motie van het lid Van den Bosch c.s.¹ om – na de herindeling van Haarlemmermeer en Haarlemmerliede en Spaarnwoude – de provincie Noord-Holland te verzoeken om met de nieuwe gemeente Haarlemmermeer, de gemeente Haarlem en met de inwoners van Spaarndam te verkennen of voor het dorp Spaarndam een grenscorrectie een duurzame oplossing is en of dit kan rekenen op draagvlak van de inwoners van Spaarndam.

Ter uitvoering van uw motie heb ik bij brief van 5 maart jl. Gedeputeerde staten van Noord-Holland verzocht een dergelijke verkenning te faciliteren. Op 26 juni jl. hebben gedeputeerde staten van Noord-Holland mij per brief geïnformeerd over de uitkomsten van de door uw Kamer gevraagde verkenning. Deze brief heb ik toegevoegd als bijlage².

Ik wil mijn dank uitspreken voor de wijze waarop gedeputeerde staten van Noord-Holland de verkenning hebben uitgevoerd. Op een degelijke wijze is aanvullende informatie vergaard en is vervolgens beargumenteerd waarom er voor de provincie onvoldoende grond is om het initiatief te nemen een grenscorrectie in gang te zetten. Gedeputeerde staten concluderen dat er onvoldoende draagvlak is voor een grenscorrectie en dat er geen urgent maatschappelijk probleem is waarvoor een oplossing noodzakelijk is.

¹ Kamerstuk 34 827, nr. 6.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Uitkomsten verkenning gedeputeerde staten

Op grond van de Wet Algemene regels herindeling (Wet arhi) vindt een grenscorrectie plaats als de betrokken gemeenteraden een gelijkluidend besluit daartoe nemen. Overeenstemming tussen de gemeenten is dus vereist.

Gedeputeerde staten stellen vast dat er in dit geval onvoldoende draagvlak bestaat bij de gemeente Haarlemmermeer om zo'n besluitvormingsproces te starten. Het college van de gemeente Haarlemmermeer geeft aan dat het herindelingsproces net is afgerond, waarin de belangen van het dubbeldorp Spaarndam expliciet zijn gewogen. Het in stand houden van een groene buffer was een belangrijke reden voor de voormalige gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude om voor een ongedeelde samenvoeging met de gemeente Haarlemmermeer te kiezen. Nu een grenscorrectie toepassen zou afbreuk doen aan het (nog relatief recent doorlopen) zorgvuldige en democratische herindelingsproces. Daar komt bij dat niet bij alle inwoners van Spaarndam draagvlak is voor het plan van een mogelijke grenscorrectie. Zowel voor- als tegenstanders hebben zich in deze verkenning gemeld.

Ook is er geen urgent maatschappelijk probleem dat met een grenscorrectie wordt verholpen. De gemeente Haarlemmermeer kent meerdere dubbeldorpen die goed functioneren.

Gemeentelijke betrokkenheid cruciaal bij inwonersconsultatie

Bij de verkenning zijn gesprekken gevoerd met de in de motie genoemde partijen: de colleges van burgemeester en wethouders van Haarlem en Haarlemmermeer en met de Dorpsraad van Spaarndam als vertegenwoordiging van de inwoners van het dorp Spaarndam. Ook andere belanghebbenden hebben de gelegenheid gekregen hun reactie te geven. Hiermee is ruimte geboden aan een ieder om haar of zijn standpunt kenbaar te maken.

De Dorpsraad Spaarndam heeft verzocht een draagvlakonderzoek uit te voeren onder de inwoners van Spaarndam. De organisatie van een inwonersconsultatie in de vorm van een peiling, referendum of enquête, acht ik aan de gemeenten. Het past niet bij de rol van de provincie dit voor of namens de gemeenten te doen. De gemeente Haarlemmermeer ziet echter geen maatschappelijk probleem dat moet worden opgelost en derhalve ook geen reden een dergelijke peiling uit te voeren. Haarlemmermeer kent meerdere dubbeldorpen, waarmee geen problemen bestaan. Er zijn geen aanwijzingen dat die er in het geval van Spaarndam wel zijn. Ik wil daarbij ook opmerken dat Spaarndam al een dubbeldorp was ver voor de samenvoeging van Haarlemmerliede en Spaarnwoude met Haarlemmermeer, en dat de herindeling daarin geen verandering heeft gebracht.

Zoals gezegd hebben de voormalige gemeenteraden van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en van Haarlemmermeer de situatie rondom Spaarndam steeds meegewogen en hebben inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen actief betrokken in het traject. Bij de behandeling van de herindelingswet voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer hebben uw Kamer en ik geconcludeerd dat dit proces zorgvuldig is doorlopen. In dat proces is door betrokken gemeenten gekozen voor een ongedeelde overgang, omdat zo het waardenprofiel van Haarlemmerliede en Spaarnwoude het beste tot zijn recht zou komen. Belangrijk onderdeel van dat profiel is de wens om de groene buffer tussen Haarlem en Amsterdam te behouden.

Weging op basis van het Beleidskader gemeentelijke herindeling

De provincie heeft in de uitgevoerde verkenning een eventuele grenscorrectie getoetst aan de beoordelingscriteria in het Beleidskader gemeentelijke herindeling 2018 (verder: Beleidskader). Draagvlak is daarin een zwaarwegend criterium, wat door uw Kamer op 27 juni jl. breed is onderschreven in het Algemeen Overleg over het Beleidskader (Kamerstuk 35 000 VII, nr. 107). De provincie heeft geconstateerd dat dit bij een van de gemeenten niet aanwezig is.

Ook is de eventuele rol van de provincie door gedeputeerde staten afgewogen. Gedeputeerde staten zijn op grond van de Wet arhi bevoegd een grenscorrectieprocedure te starten. Onder verwijzing naar het Beleidskader hebben zij evenwel besloten dit niet te doen. Een herindeling kan conform het Beleidskader alleen door de provincie worden geïnitieerd bij evidente bestuurskrachtproblematiek waarvoor gemeenten zelf geen oplossing kunnen vinden. De provincie trekt dat principe door naar grenscorrecties (formeel ook een vorm van gemeentelijke herindeling) en stelt dat er van evidente bestuurskrachtproblematiek geen sprake is.

Concluderend

Zonder steun van de gemeente Haarlemmermeer is het niet mogelijk een vrijwillig traject voor een grenscorrectie te starten. Het draagvlak ontbreekt en onduidelijk blijft welk maatschappelijk probleem moet worden opgelost. Indachtig het beleidskader gemeentelijke herindeling en de brief van gedeputeerde staten van Noord-Holland, is een provinciaal initiatief niet opportuun. Omdat ik de argumentatie van de provincie deel, is wat mij betreft een grenscorrectie niet aan de orde.

Blik vooruit

Tenslotte heb ik gemerkt dat de gemoederen in het dorp hoog oplopen, omdat de voortdurende onduidelijkheid over een eventuele grenscorrectie zowel voor- als tegenstanders stimuleert om actief hun visie uit te dragen. Ik hoop dat wij gezamenlijk een streep onder de discussie kunnen zetten en daarmee duidelijkheid kunnen geven aan de inwoners van Spaarndam. Daarmee kunnen zij, samen met de beide gemeenten, hun blik gaan richten op hun gezamenlijke toekomst en wat hen daarin bindt in plaats van scheidt.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Ik zie uit naar uw inbreng voor een schriftelijk overleg halverwege september en stel u voor met deze brief de motie van lid Van den Bosch c.s. (Kamerstuk 34 827, nr. 6) als afgedaan te beschouwen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K.H. Ollongren